

2. Proti COU se je ustanovil Svaz Učitelstva Československého, ki vsebuje sledeče organizacije: a) Osrednje učiteljsko društvo na Češkem z 9500 člani, b) Osrednje učiteljsko društvo na Moravskem in v Šleziji s 6500 člani, c) Osrednje društvo za učitelje ročnih del na Češkem z 900 članicami. Naslednji organizaciji sta s SUC v nekaki pogodbeni zvezi: a) Deželno združenje učiteljev na Češkem s 1800 članicami in b) Društvo upokojenih učiteljev z 8000 člani. V celem ima SUC okrog 27.700 članov.

Skupnega centralnega glasila SUC nima. Prva generalna skupščina se je vršila 1. in 2. novembra 1926. Resolucija zahteva enotno narodno šolo brez razlike spocialnih interesov in enakost ter enakopravnost vsega učitelstva.

Nasprotstvo med tema organizacijama je precej ostro in ni izgledov, da bi prišlo kmalu do pomirjenja ali celo združitve. Vendar pa difference ne segajo posebno globoko, ampak so, kakor je videti, bolj izraz nestrpnosti voditeljev obeh združenj, kateri bijejo ljuto besedno borbo, medtem ko je med članstvom nasprotnih si taborov strpljivo ali celo prijateljsko razmerje.

LETSKA UČITELJSKA ORGANIZACIJA. (Latvijas Skolotāju Savienība. Iz »Internacia Pedagogija Revuo«.)

Ustanovila se je leta 1917, takoj po ruski revoluciji. Dokler je spadala Letška pedersko Rusijo, je bila tudi učiteljska stanovska organizacija prepovedana. Sprva je imela LSS malo članov, ker so bili letski učitelji raztreseni po vsej Rusiji, toda vzlic temu se

je pričelo živahno delo, izhajati je začel list »Latvijas Skola«. To delo pa je kmalu pomehalo, ko so koncem leta 1917. zasedli Nemci Rigo in ostalo Letsko, nemogoče pa je bilo tudi pod komunističnim režimom. Šele po porazu komunistov leta 1919. je delo na novo oživel, po vsej Letski so se ustanovljala učiteljska društva, ki so pristopila skoro vsa k LSS, ki šteje danes 3000 članov in 32 društev. Med temi so tudi 4 manjšinska, in sicer 2 židovski, 1 rusko in 1 belorusko.

Program LSS je sledeči: 1. združitev vsega učitelstva v državi, 2. obramba gospodarskega in pravnega položaja, 3. dvig in globitev izobrazbe učiteljev, 4. pospeševanje narodne omike. V ta namen se prireja kongresi, konference, tečaji, pedagoški tedni. Ustanovil se je pedagog. urad, ki daje učiteljem nasvete glede novih potov prosvetnega dela, in pedagog. muzej, ki daje tudi navodila za rabo učil. Razen lista »Latvijas Skola« izdaja LSS še pedagog. revijo za učitelje in starše ter neperiodični publikaciji »Šolska literatura« in »Žagodovinski viri« ter list »Musu Nakotne« (znač budočnost).

LSS je uspelo, da je parlament sprejel njen osnutek šolskega zakona, ki predvideva enotno šolo, sestojčo iz sledečih stopenj: 1—2letna pripravljalska šola (menda otroški vrtec), 6razredna osnovna šola in 4—5razrednja srednja oziroma strokovna šola. Za otroke, ki ne prestopijo v srednjo šolo, je obvezna še posebna nadaljevalna šola.

LSS ima hiše v Rigi in ob morju ter posetstvo na deželi, kamor lahko gredo člani poleti na letovišče. Na pobudo te organizacije se je ustanovila tudi bolniška blagajna in posojilnica za učitelje. (Dalje prih.)

Član F. Podgornik je priporočal, da se založeni zemljevidi zvežejo v zvezke, ker imajo učenci raje atlase nego posamezne zemljevide.

Odbornik C. Hočevar se je čudil, da izkazuje večina postavk dohodkov — posebno članarina! — manjše zneske kakor v prejšnjem letu. Blagajnik mu je pojasnil, da se je nekaj članarine za 1928. leto plačalo po novem letu, da lani ni prejel večjega števila državnih obveznic z neizplačanimi kuponci in da se je leta 1928. sicer prodalo več zemljevidov kot v prejšnjem ali po nižji ceni.

Član Lj. Sijanec je svetoval blagajniku, da izkaže darovalce povodom izplačila razlik imenom.

Nato so se poročila soglasno odobrila.

Članarina za leto 1929.

Sklenilo se je, da se naj za tekoče leto pobira članarina v istem znesku kakor lani, t. j. 20 Din letno (ali 1 Din 66 p na mesec!).

Volitve.

Volitve upravnega odbora so se izvršile z vzklikom in soglasno. Izvoljeni so bili: predsednikom A. Hren, Studenci; podpredsednikom J. Rajšp, Krčevina; blagajnikom M. Kožuh, Maribor; tajnikom S. Vodenik, Maribor; odbornikom C. Hočevar, Krog, F. Karbaš, Ljutomer, J. Klemenčič, Pobrežje, Lj. Muzek, Št. Vid pri Ptuj in M. Planer, Sv. Pavel pri Preboldu.

Glede volitve nadzorstva je predsednik predlagal, naj se lanski sklep, da se merajo

vsako leto voliti drugi člani nadzorstva, razveljavi, ker je radi revizije potreba, da je v odboru nekaj članov, ki imajo že vpogled v poslovanje društva. Njegov predlog je bil sprejet ter so bili v nadzorstvo izvoljeni: g. A. Sijanec, Razvanje, M. Lešnik, Maribor, Lj. Lovše, Krčevina, Lj. Petrič, Maribor in M. Pučelik, Maribor.

Predlogi in nasveti.

Predsednik je predlagal, da založi društvo »Almanah«, katerega izda mariborsko učiteljsko povodom desetletnice slovenskega šolstva v Mariboru. Sprejeto.

Tajnik je predlagal, da si Učit. dom pridobi v vsakem okraju potrebno število agilnih članov, kateri bi kot zaupniki društva v svojem bivališču in okolici razpečavali založeno blago in vzpodbujali tovariše, da plačajo skromno članarino. Predlog se je v principu sprejel, a odboru se je izvršitev pripustila.

Končno je še tajnik opozoril na dražbeni okoliščini prodaji neke hiše z zemljiščem, ki bi bil jako pripravno stavbišče za dom. Vodstvo se je naročilo, da o zadevi natanko poizveduje in potem odboru stavi svoje predloge.

Ker je bil vzpored izčrpan, je predsednik zaključil občni zbor, se zahvalil udeležencem za sodelovanje in jih zagotavljal, da bode odbor krepko korakal po načrtani poti proti bližajočemu se cilju.

A. KOPRIVA:

Kaj še lahko storimo za Mladinsko Matico?

Za deset dinarjev.

Nekaj v pobudo za še uspešnejše delo za Mladinsko Matico, nekaj pa v pramisljevanje, kako še bolj enotno in bolj uspešno organizirati agitacijo in zbirati članarino zanj. Morda članek navidezno ni tako nujen in potreben, kljub temu pa bi naj zgalil one, ki še dvomijo, ki se še niso znali v dejstvu, da je Matica ne le veliko delo slovenskega dela UJU, ampak da Mladinska Matica v resnici krči pot k večjemu upoštevanju in razmahu slovenske knjige tudi v najširših narodovih plasteh.

Po raznih izjavah tovarišev poverjenikov, pa tudi iz statistik lanskega leta, naročnikov je razbrati, da je za tako koristno ustanovo kakršna je Mladinska Matica, številni naročnikov v razmerju samo z osnovnošolsko mladino vse premalo in je okoli poverjenicstva UJU, da naj vsaka šola pridobi vsaj 12% učencev kot naročnikov, znamenje, da se še stavi pohodu te akcije velike ovire.

Treba pa bi bilo spoznati, v čem obstojajo te zapreke in jih organizirano odpraviti ali vsaj v gotovi meri omejiti. Zato bi bilo primerno, da ob priliki, ko končavamo drugo leto in stopamo že v tretje leto agitacije za Mladinsko Matico, zberemo vsi poverjeniki na posameznih šolah ali zborovanjih svojih društev izjave o težkočah pri agitaciji za to ustanovo in jih pošljejo odboru Mladinske Matic. Tako zbrane izjave bodo mogle dati dovolj točno sliko o vseh ovirah, ki še ne puste Matici do one popularnosti, ki jo za služi. Pa ne le negativnih, tudi pozitivnih izjav bi bilo treba. Zbrati bi bilo vsa poročila, ki govore o načinu uspešnejše agitacije in uspešnejšega pridobivanja naročnikov med šolsko in šoli odraslo mladino ter med ljudstvom sploh. Način agitacije so sicer različni, kakor so različne razmere, vendar pa je treba tudi za to navidezno lahko nalogo neke norme, ki se pa, kakor že zgoraj naznačeno, morejo določiti le po skupnih izjavah in poročilih vseh poverjenikov.

Bili smo nekoč prav dobri agitatorji za zadeve, ki so se tikale najmanj našega stanu ter duševnega in etičnega zdravja narodovega naraščanja. Čemu ne bi tej svoji, četudi v razočaranjih prizkušeni agitatorski sili in zmožnosti dali koristnejše smeri in popravili s tem v dobrem, kar smo zagrešili nekoč v slabem.

Ali je morda težje hoditi ob raznih prilikah od kmeta do kmeta, k temu ali onemu delavcu agitirati za 10 Din, ki jih žrtvuje v prid lastnemu otroku, da mu podari knjige Mladinske Matic, nego za šode, kjer se je napivalo s stotakš lažem, sovraštvo, nestrpnostjo? Ali je res taka agitacija za deset dinarjev preotročja, neprimerna in vsiljiva? Pomislimo na dejstvo, kako so se pred nedavnimi v vsaki večji vasi, da celo v vsaki trgovini kar na debelo ponujali ničvredne godinarske publikacije »Širom svijeta«, katere so preplavljale vse narodove plasti in se v resnici še vtihotapljajo vanje. Saj en dinar na teden manj se navidezno v žepu ne pozna, tembolj pa bi se poznal čez desetletja njegov učinek, ko bi bil tkzv. mali — dast danes še vedno navedeno človek, tudi že v dušo okužen.

Treba je vedno pomisliti, čim več bo izdajal narod za literarne in strokovne knjige in čim manj za šund, alkohol i. dr., tem več si bo tudi narod prihranil, ker bo začel misliti in znal ločiti dobro in slabo, koristno in škodljivo.

Ko omenjam na eni strani kot primer ničvredne publikacije »Širom svijeta«, kakor »Osvetnik«, spomnim na drugi strani na vest, ki so jo prinašali nekateri časopisi, da je 20. februarja l. l. umrl v Berlinu duhovnik dr. Karl Sonnenschein, znan kot berlinski apostol, kateri je obenem vzgled neuklonljive, vztrajne in vsestranske agitacije, ko je proti nenravnemu tisku, ki so ga organizirala profitarška podjetja, delal reklamo za lepo, koristno in pošteno čtivo z besedo in dejanjem, z organiziranjem mladinskih čitalnic, izdajanjem cenih leposlovnih brošur in knjig.

Občni zbor Učiteljskega doma v Mariboru.

Agilno delovanje Učiteljskega doma v Mariboru. — Vsestranske gospodarske akcije. — Ob desetletnici mora dom stati!

Dne 19. marca 1929 se je v Mariboru vršil VII občni zbor Učit. doma.

Udeležba je bila boljša nego v poslednjih letih. Zastopnike je poslalo 7 učiteljskih društev.

Ker za 9. uro sklicani občni zbor ni bil sklepčen, je predsednik A. Hren v smislu § 15. društvenih pravil ob 10. uri otvoril drugo sejo, ki je sklepčen pri vsaki udeležbi.

Zapisnik. Overovateljem zapisnika poslednjega občnega zbora sta bila izvoljena tovariša C. Hočevar in Lj. Petrič. Na njun predlog se je zapisnik brez debate odobril.

Poročila.

Predsednik je v svojem poročilu izvajal, da je vodstvo leta 1928. zasledovalo dve smernici: 1. da nabere kolikor mogoče veliko denarja in 2. da se skuša približati končnemu cilju društva. Zato se razum drugega zveza »Prekmurskih pravljic« ni založilo nitičesar, a odbor in odsek za nakup poslopija sta si ogledala sedem zgradb, ki so bile na prodaj. Do kupčije ni prišlo. Vodstvo je mnenja, da se sme kupiti samo poslopje, čigar preureditev ne bi zahtevala prevelikih investicij, da pa se mora na vsak način skrbeti, da se bo vsaj desetletnica društva praznovala z otvoritvijo doma.

Nato je tajnik S. Vodenik poročal o delovanju upravnega društva v preteklem poročnem letu.

Objavila je v stanovskem glasilu več člankov, razposlala dve okrožnici in več prošenj za podporo in za priporočanje nakupa založenega blaga ter izvedla v enem okraju poskusno agitacijo od šole do šole.

Upravni odbor ni imel nobene seje, pač pa so se vršile tri skupne seje nadzorstva in upravnega odbora. Nadzorstvo samo je imelo dve seji.

Na seji širjega odbora dne 8. septembra 1928. h kateri je bilo povabljen tudi nekaj članov, ki so znani gospodarski strokovnjaki, se je razpravljalo samo o nakupu hiše v Vrtni ulici št. 8. Velika večina se je sicer izrekla za kupčijo, a ker prodajalec ni hotel odnehati od svojih nekoliko pretiranih zahtev, se ni izvršila.

V skupni seji nadzorstva in upravnega odbora, ki se je vršila dne 2. februarja 1929. se je sklenilo, da se do konca šolskega leta izda nov zemljevid naše kraljevine, ker so dosedaj izšli zemljevidi Jugoslavije polni napak.

Da bode novi zemljevid temeljito delo, je vodstvo naprosilo znanega zgodovinarja in zemljepisca g. profesorja Baša, da pri sebi načrta sodeluje. Na novem zemljevidu dobijo zemljepisni pojmi in predmeti domača imena — kar se tiče posebno južnega dela države — geografske enote bodo označene, a pri izbiri krajev, ki bodo zarisani na zemljevidu, se bode oziralo tudi na gospodarsko in zgodovinsko važne kraje.

Umestno je, da se tudi omeni, da sta pri izdelovanju državnega grba sodelovala dva učenjaka — zgodovinar podpolkovnik g. Zunkovič in znameniti hiralnik gosp. dr. Mal.

Zato od Učit. doma založeno blago ni rob, ki ima samo namen, prinašati mnogo dobička, marveč ima višji smoter: koristiti mladini in učitelstvu in dvigati naš ugled. Dokaz temu stremljenju je še sklop širjega odbora z dne 20. februarja t. l. da naj bode cena novega zemljevida navzlic velikim nabavnim stroškom kolikor mogoče nizka, da si ga bodo mogli kupiti tudi manj premožni učenci.

Upajmo, da zbudijo tudi ta pojasnila o novem delu učitelstva, ki je bilo dosedaj brezbržno napram Učit. domu, vsaj nekaj zanimanja za njegovo najvažnejšo stanovsko ustanovo!

Končno je poročevalec še naznanil, da je društvo v preteklem letu dalo podpore trem učiteljskim in da od 1. februarja t. l. naprej plačuje nekemu abiturientu, ki je poštal popolna sirota, 150 Din mesečno. Razum tega je z brezobrestnim posojilom omogočilo, da se je neki marljiv tovariš in pedagoški pisatelj udeležil pedagoškega tečaja v Nemčiji.

Blagajnik M. Kožuh je poročal najprej o svojem poslovanju leta 1928. in potem podal sliko društvenega imetja.

V preteklem letu je društvo imelo sledeče dohodke:

1. Članarina	5.582—	Din
2. Darovi	28.316—40	"
3. Izkupiček za zemljevide	45.771—35	"
4. Izkupiček za drž. grb	5.488—52	"
5. Izkupiček za »Prekmurske pravljice«	1.824—25	"
6. Izkupiček za »Šolo v nebesih«	264—50	"
7. Obresti od nalož. glavnic	9.638—59	"
8. Obresti od drž. obveznic	1.550—	"
9. Vrnjeno posojilo	1.750—	"

Gotovina	100.185—61	Din
Vrednost prejetih drž. obv.	500—	"

Skupaj 100.685—61 Din

Izdatki so znašali:

1. Režijski stroški	2.095—	Din
2. Manipul. pristojbine pri poštni hranilnici	219—03	"
3. Nagrade	6.200—	"
4. Podpre	3.561—20	"
5. Posojilo	5.000—	"
6. Tiskovine	478—	"
7. Razni stroški	282—	"

Skupaj 17.835—23 Din

Končni gnotni uspeh leta 1928.:

Dohodki	100.685—61	Din
Izdatki	17.835—23	"

Prirastek 82.850—38 Din

Dne 31. decembra 1928 je znašalo premoženje Učit. doma:

1. Gotovina	193.004—02	Din
2. Nominalna vrednost drž. obveznic	22.500—	"
3. Vrednost zaloge blaga	173.451—	"
4. Vrednost inventarja	1.000—	"
5. Terjatve	24.700—	"

Skupaj 414.655—02 Din

Gotovina je naložena v varnih denarnih zavodih.

Blagajnikovemu poročilu je sledilo izčrpno poročilo upravitelja založenega blaga.

V preteklem letu je društvo razposlalo: 95 kom. »Prekmurske pravljice«, I. zvezek, 12 kom. »Šole v nebesih«, 304 kom. državnega grba, 7626 kom. zemljevidov. Razpečano blago je veljalo 51.510 Din.

Koncem leta 1928. je imel Učit. dom v zalogi: 84 kom. »Prekmurske pravljice« I. zvezek, 2500 kom. »Prekmurske pravljice« II. zvezek, 1739 kom. »Šola v nebesih«, 24.821 kom. zemljevidov, 3070 kom. državnega grba.

Zaloga je cenjena na 173.451 Din.

Načelnik nadzorstva M. Pučelik je poročal, da se je vršila revizija blagajnikovega poslovanja trikrat in je z veseljem povdarjal, da je blagajnikovo delo skrbno, natančno in pregledno. Zato mu je v imenu društva izrazil popolno zaupanje in iskreno zahvalo.

O poročilih društvenega vodstva se je vršil živahen razgovor.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju

M. JLGGERJEV SIN, Maribor

Gospoška ulica 15.

Pletene spomladanske kostume, lumberje, jumperje,

telovnike, nogavice i. t. d. izdeluje najceneje tvrdka

FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Židovska ulica 7.

Naročila v najkrajšem času. Vedno najnovejši vzorci.

Miroslava Leitgeb / Ljubljana, Jurčičev trg šte. 3.

Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija. Zaloga DMC in vseh potrebnih za vezenje in predtisk.